

992900/4100-15/2017-WUK

Warszawa, dnia 31 marca 2017 r.

Monika Kulek

Wielkopolska Izba Lekarska
Ul. Nowowiejskiego 51
61-734 Poznań

W odpowiedzi na pismo z dnia 16 marca 2017 r. (l.dz. WIL/Sk-076-20/2816/2017), Departament Ubezpieczeń i Składek Centrali Zakładu Ubezpieczeń Społecznych uprzejmie informuję.

Zgodnie z przepisami ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych¹ za pracownika, w rozumieniu tej ustawy, uważana jest także osoba, która wykonuje pracę na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia albo umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia albo umowy o dzieło, jeżeli umowę taką zawarła z pracodawcą, z którym pozostaje w stosunku pracy lub jeżeli w ramach takiej umowy wykonuje pracę na rzecz pracodawcy, z którym pozostaje w stosunku pracy. W konsekwencji osoba ta podlega obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym: emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu².

To na pracodawcy jako płatniku składek ciąży obowiązek obliczania, rozliczania i przekazywania co miesiąc do Zakładu składek na ubezpieczenia społeczne ww. osób. Pracodawca zobowiązany jest również do obliczania części składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe oraz chorobowe finansowane przez ubezpieczonych i po potrąceniu ich ze środków ubezpieczonych - do przekazania ich do Zakładu.³

Ponadto należy podkreślić, że w przypadku, gdy osoba prowadząca działalność gospodarczą (podmiot gospodarczy) wykonuje w ramach tej działalności umowę zlecenia (inną umowę o świadczenie usług bądź umowę o dzieło), której przedmiot jest taki sam jak przedmiot prowadzonej działalności i umowę tę wykonuje na rzecz pracodawcy, z którym łączy ją stosunek pracy, to przychodu z tej umowy nie uwzględnia się w podstawie wymiaru składek pracownika.

¹ art. 8 ust. 2a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2016 r. poz. 963, z późn. zm.)

² art. 6 ust. 1 pkt 1, art. 11 ust. 1 i art. 12 ust. 1 ustawy

³ art. 17 ust. 1 ustawy

Przy czym aby wymienione umowy cywilnoprawne mogły być traktowane jako wykonywane w ramach prowadzonej działalności gospodarczej warunkiem jest, aby przychód uzyskiwany z tych umów był opodatkowany jako przychód z działalności gospodarczej. Wyjątkiem jest sytuacja, gdy umowa zawarta pomiędzy pracodawcą (np. szpitalem), a pracownikiem (np. lekarzem), który jednocześnie posiada wpis do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej jest jedyną umową z podmiotem jaką wykonuje lekarz, co mogłoby sugerować, że działalność gospodarcza została założona jedynie w celu wykonywania pracy na rzecz swojego pracodawcy bez ograniczeń wynikających z przepisów prawa pracy. Jednak do stwierdzenia takich okoliczności niezbędne jest przeprowadzenie kontroli bądź postępowania wyjaśniającego w każdej indywidualnej sprawie. Równocześnie należy podkreślić, że dla zasad podlegania ubezpieczeniom społecznym i obowiązków płatnika składek nie mają znaczenia zapisy umowy zawartej przez podmiot leczniczy z lekarzem.

W każdej sprawie, w której w wyniku kontroli płatnika składek (szpitala) zostanie ustalone, że pracownicy szpitala wykonują pracę na rzecz własnego pracodawcy na podstawie umowy cywilnoprawnej (umowy o świadczenie usług) zawartej z innym podmiotem lub też własnym pracodawcą, to pracodawca ma obowiązek obliczyć i opłacić składki na ubezpieczenia społeczne z tytułu całego przychodu (zarówno z umowy o pracę jak i dodatkowej umowy). Po zakończonej kontroli płatnik składek ma obowiązek złożyć odpowiednie dokumenty w terminie 30 dni od daty otrzymania protokołu kontroli. W razie niedopełnienia tego obowiązku, Zakład Ubezpieczeń Społecznych wydaje decyzję administracyjną, od której przysługuje odwołanie do sądu.

Ponadto Zakład w komunikacie z dnia 4 sierpnia 2016 r. poinformował o możliwych nieprawidłowościach oraz konsekwencjach dotyczących braku opłacania składek na ubezpieczenia społeczne z tytułu umów wykonywanych na rzecz własnego pracodawcy. Treść tego komunikatu jest dostępna na stronie internetowej ZUS pod adresem: <http://www.zus.pl/o-zus/aktualnosci/-/publisher/aktualnosc/8/zus-ostrzega-szpitala/364797>.

Wyjaśniam jednocześnie, że w zakresie przedstawionych nieprawidłowości dotyczących przestrzegania przepisów prawa pracy właściwą instytucją, do której należy kierować wystąpienie jest Państwowa Inspekcja Pracy.

Gertruda Uścińska